
12052020 - Harjoitustehtävä 7

Olipa kerran Suomi – Virallisen Suomen tarina

Jokaiselle kansakunnalle on luotu tai on muodostunut oma tarinansa, oma kansallinen narratiivinsa, joka on osa suomalaisten kollektiivista identiteettiä. Kansallisen narratiivin taustalla on historiankirjoituksessa korostuneita tapahtumia. Ne ovat sosiaalisen konstruktionismin tuloksia; historiaa tulkitaan omalta kannalta hyödyllisellä tavalla korostaen kansallisen narratiivin kannalta keskeisiä tapahtumia ja tekijöitä. Virallisen Suomen kansallinen narratiivi on suhteellisen tuore, se on muodostunut viimeisten kolmensadan vuoden aikana fennomanian seurauksena. Tästä syystä on perusteltua kysyä, että onko suomalainen kansallinen narratiivi eli tarina kirjoitettu jokaiselle suomalaiselle sopivaksi vai tietylle, oikean näköiselle ja oikein ajattelevalla, ihmisryhmälle, onko suomalainen narratiivi kovaäänisen ja valveutuneen kansanosan näkemys suomalaisesta identiteetistä.

Virallinen Suomi asetti vuonna 2008 silloisen ulkoministerin Alexander Stubbin johdolla Suomen maabrändivaltuuskunnan pohtimaan Suomen maakuva eli suomalaista tarinaa. Syntynyttä maabrändiä on kritisoitu perinteiseksi. Raportissa korostetaan ennen kaikkea suomalaisen yhteiskunnan toimivuutta, peruskoulutusta ja luontosuhteen merkitystä. Lisäksi raportti nostaa esiin Suomen roolia maailman ongelmien ratkaisijana, ennakoluulottomuutta, ratkaisukeskeisyyttä, sisua, velvollisuuden tunnetta muuta maailmaa kohtaan, positiivisen kuvan ulkomailla, toimivuuden, tuotteiden ja palveluiden korkean laadun, luottamuksen, luovuuden, teknologiauskon, talkoohenkisyysden, hiljaisuuden, jokamiehen oikeudet, yhteistyökyvyn ja epähierarkkisuuden. (Ulkoministeriö, 2010; Suomen Kuvalehti, 2010.)

Maabrändiraportti on osa Suomen valtion pyrkimyksiä kehittää ja muokata suomalaista kansallista narratiivia vallitsevien poliittisten näkemysten mukaiseksi. Suomalainen narratiivi on muodostunut ajansaatossa. Keskeisiä Suomen kansalliseen narratiiviin vaikuttaneita tapahtumia ovat esimerkiksi Suomen liittäminen osaksi Venäjää Suomen sodan jälkeen vuonna 1809 ja Suomen itsevaltainen asema osana Venäjän suurruhtinaskuntaa (muun muassa oma postimerkki, eduskunta ja raha), Suomen itsenäisyysjulistus vuonna 1917, veljessodassa itsenäisyysmielisten valkoisten voitto vuonna 1918, kaikille yhtenäinen oppivelvollisuus alkaen vuodesta 1921, toisen maailmansodan aikaiset tapahtumat sekä talvisota ja jatkosota vuosina 1939-1944, YYA-sopimuksen allekirjoittaminen vuonna 1948, jälleenrakentamisen aika ja sotakorvausten maksaminen Neuvostoliitolle, Helsingin olympialaiset vuonna 1952, liittyminen Euroopan Unioniin vuonna 1995, 1990-luvun lama ja siitä selviäminen, hyvät Pisa-tulokset, erinomainen sijoittuminen erinäisissä demokratiaa ja taitoja mitaavissa tutkimuksissa viimeisten kolmenkymmenen vuoden aikana, Nokian ja Koneen tarinat. (InfoFinland.fi, 2019.)

Voimme todeta, että suomalaisen narratiivin keskiössä on usko itsenäisyyteen, nationalismi, vahva työnteon kulttuuri, perinteinen teollisuusteknologia, koulutus ja insinööritaidot. Voimme kuulla suomalaisia kuvailtavan ahkeriksi, mutta juroiksi ja vaatimattomiksi. Oma tarinansa on suomalainen sisu, jonka merkitys on muuttunut ajansaatossa. Nykyaikana sisu koetaan suomalaiseksi määrätietoisuuden ja periksiantamattomuuden kulttuuriksi, ehkäpä jossain määrin jopa yksinkertaisuudeksi. ”Suomalainen menee vaikka läpi harmaan kiven” on tuttu lentävälause. *Täällä pohjantähden alla* teoksen hengessä suomalainen narratiivi keskiössä on *suo, kuokka ja Jussi*; yksinäisen ja juron mies kuokkimassa loputonta suota kädet rakkuloilla, vaikka kysymällä voisi saada apuvoimia ja kaupasta uutta teknologiaa edistämään työtä. Suomalaisen sisun tarina kaipaa brändäystä 2020-luvulle. Suomen kansallinen narratiivi on monelta osin strategista viestintää, mutta valtiovallan olisi hyvä panostaa siihen entistä voimakkaammin.

Kansallinen narratiivimme sisältää myös käsitteitä saunakulttuuri, miesten jääkiekko- ja koripalomenestys, Leijonat ja Huuhkajat, sekä muu urheilumenestys, menetetyn Karjalan ja Karjala-oluen, Lordin, huonon viinapään, karkean luonteenlaadun, surumielisyyden, sinisilmäisyyden ja rehellisyyden, puhtaan luonnon, yksityisyyden kulttuurin, oikeusvaltion periaatteen ja uskon jakamattomiin ihmisoikeuksiin ja kaikesta huolimatta luottamuksen siihen, että tapahtui mitä tahansa, ”on lottovoitto syntynyt Suomeen”. Kansallisella narratiivilla pyritään vaikuttamaan suomalaisten ahkeruuteen, työntekointoon, veronmaksuun ja kuuliaisuuteen lakeja kohtaan. Yhtenäisen kansakunnan toimintaa on helpompi ennustaa ja johdattaa haluttuun suuntaan. Kansa ei kuitenkaan ole yksi yhtenäinen ja homogeeninen kokonaisuus. Kautta historian on ollut henkilöitä ja ryhmyä, jotka ovat toimineet toisin. On tyypillistä, että haastavina aikoina kansan polarisaatio kapenee, pyritään *puhaltamaan yhteen hiileen*. Kuitenkin viimeisten parinkymmenen talouskasvun vuonna on havaittavissa eri kansanryhmien etääntymistä toisistaan.

Kansallisrajojen merkitys on muuttunut ajansaatossa. Kautta historian on kuitenkin tyypillistä, että rajat ovat koskeneet vain osaa väestöstä. Yleisesti vauraalla ja kouluttautuneella väestöllä on ollut mahdollisuus matkustaa tai jopa muuttaa kansallisten rajojen yli suuremmista ongelmista, mutta köyhempi ja matalasti koulutettu väestö on pysynyt rajojen sisällä. Euroopan Unionin myötä rajat ovat olleet suhteellisen hyvin auki kaikelle väestölle yhteiskuntaluokasta riippumatta oli sitten kyseessä lomamatka, muutto opiskelun tai työn perässä Euroopan alueella. Matkustamisen vapautteen on tartuttu ahkerasti – tiettyssä väestöryhmässä. Hyvätuloiset, kouluttautuneet, eteläsuomalaiset ja nuoret ovat hyödyntäneet näitä oikeuksia tehokkaasti. Tätä ihmisryhmää yhdistää myös samankaltainen kollektiivinen identiteetti; pro-ihmisoikeudet, oikeusvaltion perusarvojen ihannoiti, koulutuksen ihannoiti ja arvostus, moraalisesti korkeiden arvojen ihannoiti, ”suomalainen sisu” ja näiden seurauksena myös korkeampi resilienssi informaatiovaikuttamisesta vastaan. Tämä identiteetti noudattaa pääpiirteittäin Suomen kansallista narratiivia.

Suomalaisen kansallisen narratiivin jatkuvuuden ja kehittymisen suhteen sekä kansan polarisaation ehkäisemiseksi, tulisi kääntää katse toiseen ryhmään niihin, jotka ovat kääntyneet sisään päin, pyrkivät eristytymään maailmasta, niihin, jotka kokevat ulkomaailman uhaksi. Heitä yhdistää yleensä korkeampi ikä, matalakoulutustaso, matala tulotaso ja ei-eteläsuomalaisuus. Mikäli haluamme varmistaa, että suomalainen kansallinen narratiivi koetaan yhteiseksi tarinaksi, on keskityttävä kansakunnan polarisaation kaventamiseen; tulo- ja koulutustasoerot on pidettävä mahdollisimman matalana sekä on huolehdittava niin iäkkäiden kuin harvaanasuttujen alueiden ihmisten pysymisestä mukana kehityksessä. Kansallisen narratiivin kannalta valtion on keskityttävä niin sanottuun tasapäistämisen politiikkaan tai kirjoitettava Suomen historia uusiksi ja rakennettava sen perusteella Suomelle uusi kansallinen narratiivi. Suomen kansallinen narratiivi korostaa korkeaa koulutusta ja itenäisyyttä, ihmisarvoja ja niin luonnon kuin toisen ihmisen kunnioittamistakin. Korkea koulutus käsittää myös hyvän medialukutaidon ja mahdollistaa vakaaseen ja säälliseen tulotasoon. Nämä elementit suojaavat yksilöitä ja Suomea informaatiovaikuttamiselta tehokkaammin kuin Hornetit.

LÄHTEET:

InfoFinland.fi, 2019. Suomen historiaa. InfoFinland.fi. Lainattu: 12.5.2020. Saatavilla:

<https://www.infofinland.fi/fi/tietoa-suomesta/perustietoa-suomesta/suomen-historiaa>

Suomen Kuvalehti, 2010. Tässäkö Suomen brändi? Vertaa työryhmän tuloksia ja brändigurun näkemyksiä. Suomen Kuvalehti 25.11.2010. Lainattu: 12.5.2020. <https://suomenkuvalehti.fi/jutut/kotimaa/tassako-suomen-brandi-vertaa-tyoryhman-tuloksia-ja-brandigurun-nakemyksia/>

Ulkoministeriö, 2010. Tehtävä Suomelle! Miten Suomi ratkaisee maailman viheliäisempiä ongelmia – Consider it solved – Maabrändiraportti 25.11.2010. Ulkoministeriö.